

PLAN COLOMBIA IN ALLE STILTE GESTART

Chemische oorlogvoering met catastrofale gevolgen

De Verenigde Staten hebben de Colombiaanse regering voor 1,3 miljard dollar militaire hulp geboden om het beruchte 'Plan Colombia' ten uitvoer te brengen. Dat plan bestaat op de eerste plaats uit de massale besproeiing met verdelgingsmiddelen van de cocavelden in het zuiden van het land (met name in de provincie Putumayo). Wanneer het plan officieel in werking zou treden, bleef de grote onbekende. Inmiddels heeft de regering in Bogota aangekondigd dat de eerste besproeiingsacties in alle stilte van start zijn gegaan op 19 december 2000. Het resultaat liet niet op zich wachten: ongeveer 30.000 hectaren cocavelden zijn inmiddels vernietigd. Ter vergelijking: in Bolivia heeft men voor hetzelfde resultaat meer dan drie jaar nodig gehad.

De vliegtuigen vliegen op een lage hoogte (tussen 10 en 15 meter) boven de velden, sproeien per hectare 86,5 liter van het verdelgingsmiddel glifosaat. In het totaal is er in Colombia de voorbije maanden al 2,4 miljoen liter van dit door Monsanto geleverde product gebruikt. Dat meldde het Colombiaanse weekblad Cambio in zijn editie van 12 februari. Lang voor het ontstaan van het 'Plan Colombia' werd in het land de voorbije tien jaar al 3 miljoen liter verdelgingsmiddel ingezet tegen de cocavelden, meer bepaald het Monsanto-product 'Roundup'.

Nationale ombudsman: stop de besproeiingen!

De uitvoering van het 'Plan Colombia' heeft, zoals verwacht, desastreuze sociale en ecologische gevolgen. Eduardo Cifuentes Muñoz, de nationale ombudsman in Colombia, publiceerde op 12 februari laatsleden een document waaruit bleek dat de schade aan andere gewassen dan coca dramatisch zijn. De inheemse boeren moeten lijdzaam toezien hoe hun voedselgewassen in één klap vernietigd worden. Waterbronnen worden zwaar verontreinigd en er is een belangrijke sterfte onder het vee en het kleinvee. In de getroffen gebieden ligt de hongersnood nu op de loer. Er zijn talrijke meldingen over ernstige gezondheidsproblemen, vooral bij kinderen. Volgens de ombudsman hebben de besproeiingen ook vele cocavelden vernietigd waarvan de eigenaars (meestal kleine boeren) met de overheid en gemeentebesturen een akkoord hadden gesloten om hun cocaplanten zelf manueel uit te roeien. Deze akkoorden kaderen in een programma dat door de Colombiaanse overheid en de Verenigde Naties wordt gesteund en waardoor de boeren garanties hebben gekregen dat hun velden niet zullen worden besproeid. Ook net over de grens met Ecuador zijn honderden boeren hun voedingsgewassen, water en vee kwijtgeraakt. De ombudsman heeft, net als zovele

anderen in en buiten Colombia, de regering gevraagd de besproeiingen stop te zetten.

De sfeer die in het gebied heerst heeft alles weg van open oorlog: platformvliegtuigen en helikopters met artillerie vliegen continu over het gebied, de militairen (onder hen Amerikaanse beroepssoldaten) zijn alomtegenwoordig.

Op 24 mei werd de opleiding afgerond van een derde Colombiaans anti-drugsbataljon, dat werd getraind door VS-specialisten van de 'Green Berets'. De drie bataljons tellen in totaal 3.000 soldaten en hun opleiding heeft 16 miljoen dollar gekost. In juli krijgt het Colombiaanse leger nog eens 41 VS-helikopters. Tenslotte hebben de VS aan Nederland gevraagd of ze de militaire basis van Aruba-Curaçao mogen gebruiken voor hun 'War on Drugs'. Dit terwijl het paramilitaire geweld, maar al te vaak in samenwerking met het door de VS gesteunde Colombiaanse leger, straffeloos escaleert.

VS privatiseren hun oorlog

Wat doet een land als het ver van huis militaire interventies wil uitvoeren zonder al te veel officiële verantwoordelijkheid te moeten dragen en zonder informatie te moeten verstrekken aan de eigen publieke opinie? Juist: uitbesteden. En dat doen de VS op dit ogenblik in Colombia. Het Witte Huis wil niet dat de Amerikaanse publieke opinie ineens wakker schrikt wanneer de lijkzakken met Amerikaanse jongens op Amerikaanse militaire bases landen, rechtstreeks overgevlogen uit Colombia. De hele anti-drugsoperatie zou met deze negatieve reclame meteen in gevaar komen.

Steeds meer onderzoekers wijzen op de tendens tot privatisering van de militaire hulp van de VS. De militaire bedrijven die taken uitvoeren voor het Pentagon hoeven geen verantwoording af te leggen tegenover de publieke opinie. De VS-burgers weten niet eens van hun bestaan af. En de doden vallen in stilte: het zijn immers geen soldaten. Hoeveel geld de operaties in Colombia precies kosten is nauwelijks te achterhalen. De cijfers staan immers in de zogenaamde 'black budgets' van de CIA en andere inlichtingendiensten.

En er is nog een 'multiplier effect': de ingehuurd bedrijven kunnen op hun beurt ter plaatse andere militaire bedrijven of individuen in dienst nemen om de operaties uit te voeren.

Hun werk bestaat ondermeer uit de opleiding en training van het Colombiaanse leger voor de drugsoorlog. In werkelijkheid gaat het hier gewoon om een oorlog tegen de guerrillabewegingen. De uitroeiing van de guerrilla en in het bijzonder de FARC (Revolutionaire Strijdkrachten van Colombia) en het ELN (Nationaal Bevrijdingsleger) is een gemeenschappelijk doel van de Colombiaanse en de Noord-Amerikaanse regering.

Dus steunt Washington de strijd tegen de guerrilla, onder meer via militaire bedrijven. Informatie over deze bedrijven is schaars, slechts een handvol namen is bekend: MPRI (Military Professional Resources Inc.), Dyncorp, Airscan, Aviation Development Corporation. Dyncorp heeft 23.000 werknemers en is in Zuid-Amerika vooral actief bij de besproeiing van cocavelden en de opleiding van piloten. Het bedrijf heeft hiervoor een contract van 600 miljoen dollar afgesloten met het US State Department. MPRI heeft zijn zetel op amper 10 minuten van het Pentagon en heeft als missie het trainen van legers van regeringen die 'bondgenoten' zijn van de VS en meestal een abominabele staat van dienst hebben op het vlak van de mensenrechten. MPRI heeft in het totaal 850 voormalige leden van het VS-leger (ook heel wat ex-stafleden) onder contract staan.

'Colombia Clama Justicia'

Verskillende zones in het land hebben zeer bloedige maanden beleefd van militair en paramilitair geweld. De

haar verantwoordelijkheid opneemt en een einde maakt aan de gruweldaden van de paramilitairen, die op het terrein nauw met het leger blijven samenwerken. Op 28 november zal de eerste zitting plaatsvinden van een 'opiniontribunaal', dat de verantwoordelijken van het geweld in het zuiden van de provincie Bolivar symbolisch zal aanklagen. Wellicht wordt deze eerste zitting in Brussel georganiseerd.

Europa financiert 'vredeproces'

Zoals bekend had de Colombiaanse regering aan de Europese Unie gevraagd het 'sociaal luik' van het 'Plan Colombia' te financieren. Maar de EU liet meerdere malen blijken geen oorlogsplan te willen steunen. De EU verklaarde dat ze een eigen strategie van ondersteuning van het vredesproces wilde uitstippelen. Op 30 april laatstleden had in Brussel de derde internationale vergadering over dit thema plaats, met vertegenwoordigers van de EU, de VS, Colombia, de Wereldbank, en vele andere landen en financiële instellingen.

30 april op het Brusselse Schumanplein: de 'bus van het geheugen' - een aanklacht tegen de straffeloosheid in Colombia.

Foto: Fabrice Kada

provincies Cauca en Valle waren het toneel van tal van moorden. Duizenden boerengezinnen verlieten hun velden op zoek naar een veilig onderkomen.

In het zuiden van de provincie Bolivar is al enkele jaren een bloedige invasie aan de gang van militairen en paramilitairen tegen de guerrillabeweging ELN (Nationaal Bevrijdingsleger) en de plaatselijke bevolking om de enorme olie- en andere grondstoffenvoorraden onder controle te krijgen. De Campagne 'Colombia Clama Justicia' (Colombia eist gerechtigheid), waaraan Oxfam-Solidariteit zijn steun verleent, plant dit jaar nog twee belangrijke activiteiten. In augustus zal een humanitaire karavaan twee weken lang door dit hoogst gevaarlijke gebied trekken om duidelijk te maken dat de internationale gemeenschap bezorgd is over de toestand. Van de Colombiaanse overheid eist deze campagne dat zij

De EU kwam uiteindelijk over de brug met ongeveer 14 miljard frank (350 miljoen euro) voor sociale projecten, los van het Plan Colombia. Het gaat om projecten die allen wel iets met geweldpreventie of ontwikkeling te maken hebben, maar die weinig samenhang vertonen. Bovendien sprak de EU zich niet uit over de massale besproeiingsacties, stelde ze geen concrete eisen tegenover de Colombiaanse regering met haar bloedige repressiebeleid, via de paramilitaire groepen. De EU maakte nauwelijks gewag van cruciale thema's als de landhervorming.

Protest in Brussel

Op 30 april werd in Brussel geprotesteerd tegen de financiële steun aan de Colombiaanse staat en zijn extreme

In Colombia worden de cocaplanten niet met de hand vernietigd, maar met massale besproeiingen met zeer giftige verdelgingsmiddelen.
Foto : Tineke D'haese

repressieve politiek. De internationale coördinatie 'Acuerdo de Londres', de 'Belgische Colombia Coördinatie' (Comité Daniel Gillard, Oxfam-Solidariteit en andere), Paz Colombia, bewegingen voor een andere globalisering (zoals People's Global Action) en allerlei organisaties, zoals ARLAC (organisatie van Latijns-Amerikaanse vluchtelingen) waren van de partij. Op het Schumanplein, in het hartje van de Europawijk stond de 'bus van het geheugen' opgesteld. De hele dag vonden er culturele en politieke activiteiten plaats. 100 meter verder was het luidruchtiger: een vijftigtal mensen had zich pal voor de ingang van het EU-gebouw opgesteld waar de besprekingen doorgingen en scandeerden leuzen die aan duidelijkheid niets te wensen overlieten: 'geen euro voor een genocidaire staat!'. Een aantal betogers drong het gebouw binnen om er deze boodschap persoonlijk over te brengen.

Søren Stecher-Rasmussen

Vredesonderhandelingen hervat

Zelden is een volledige escalatie van het geweld in Colombia zo dichtbij geweest. Omdat de FARC toch weer aan de onderhandelingstafel gaan zitten, is dit op het laatste moment vermeden. Alleen in januari hadden de paramilitairen 200 burgers omgebracht, een dodental dat zelfs naar Colombiaanse maatstaven zeer hoog is.

In oktober 2000 stapten de FARC, de belangrijkste guerrillabeweging in Colombia, op van de vredesbesprekingen om te protesteren tegen het 'Plan Colombia' en tegen het feit dat de regering nog niet veel had ondernomen om paal en perk te stellen aan de samenwerking tussen militairen en paramilitairen. De FARC weigerden naar de vredesonderhandelingen terug te keren zo lang de regering niet had duidelijk gemaakt haar houding op dit vlak echt te herzien. En inmiddels tikte de klok genadeloos verder. Immers, op 6 december liep officieel de overeenkomst af waardoor de FARC twee jaar geleden de controle hadden verworven over een deel van de zuidelijke provincie Putumayo.

Dat akkoord kwam er om de vredesbesprekingen mogelijk te maken. Steeds meer stemmen gingen op om deze FARC-zone niet langer te erkennen. "Als er geen vredesbesprekingen meer zijn, dan heeft deze zone ook geen zin meer," zo luidde het. Uiteindelijk verlengde de regering de periode tot 31 januari 2001. Als op dat moment de FARC niet zouden zijn teruggekeerd aan de onderhandelingstafel, dan zou de erkenning van de FARC-zone alsnog worden opgeheven. Hierdoor zou het Colombiaanse leger vrije toegang krijgen tot deze zone, waardoor een totale oorlog tegen de FARC onvermijdelijk zou worden. Inderdaad kwam er een belangrijke beweging van Colombiaanse troepen, ongeveer 3.000 man, op gang naar de grenzen van dit gebied. Een volledige escalatie van het geweld leek slechts een kwestie van tijd.

Uiteindelijk, na zenuwslopende dagen van onderhandelingen hervatten de FARC toch de onderhandelingen en werd de controle van de guerrilla over de zone verlengd tot 9 oktober 2001.